

Προς
Ρυθμιστική Αρχή Αποβλήτων, Ενέργειας και Υδάτων
Πειραιώς 132, Αθήνα 118 54
Τηλ.: 210 3727400
e-mail: info@rae.gr

Μαρούσι, 17 Ιανουαρίου 2025
ΑΠ 1/2025

Θέμα: Δημόσια Διαβούλευση της ΡΑΑΕΥ Σχέδιου Προγράμματος Ανάπτυξης ΕΣΦΑ 2024 - 2033

Αναφορικά με τη δημόσια διαβούλευση για το Σχέδιο Προγράμματος Ανάπτυξης του ΕΣΦΑ για την περίοδο 2024-2033, η εταιρεία μας, **DIORIGA GAS S.A.**, θα ήθελε να καταθέσει τα ακόλουθα σχόλια και παρατηρήσεις:

Α. Υποστήριξη για την επαύξηση ευελιξίας του ΕΣΦΑ υπό προϋποθέσεις

Συμφωνούμε με την ανάγκη επαύξησης του Εθνικού Συστήματος Φυσικού Αερίου (ΕΣΦΑ) για την επέκταση των δικτύων και την αύξηση της δυναμικότητας στα Σημεία Διασύνδεσης. Ωστόσο, είναι απαραίτητο το επενδυτικό πλάνο να εξεταστεί λεπτομερώς όσον αφορά:

- Στην αύξηση του κόστους για τους χρήστες του συστήματος μεταφοράς.
- Στα πλεονεκτήματα που θα αποκομίσουν οι Έλληνες καταναλωτές από τις προτεινόμενες επενδύσεις.
- Στη μακροπρόθεσμη βιωσιμότητα των επενδύσεων, σε ευθυγράμμιση με την εθνική ενεργειακή πολιτική.

Β. Σχετικά με τον προϋπολογισμό του Σχεδίου Ανάπτυξης

Ο προτεινόμενος προϋπολογισμός του Σχεδίου Ανάπτυξης ανέρχεται σε **1,3 δισεκατομμύρια ευρώ**, ένα κόστος που αναμένεται να επωμιστούν οι Έλληνες καταναλωτές και δημιουργεί ένα μεγάλο μειονέκτημα για την ανταγωνιστικότητα του ελληνικού συστήματος για τους εξαγωγικούς σκοπούς του «Κάθετου Διαδρόμου». Μεγάλο μέρος αυτού αφορά την ενίσχυση της εξαγωγικής δυναμικότητας από το βόρειο τμήμα του ΕΣΦΑ, όπως:

- Ο διπλασιασμός του κλάδου υψηλής πίεσης **Καρπερή – Κομοτηνή** (€316 εκ.), ο οποίος αφορά εξαγωγές στη Βουλγαρία μέσω του Διασυνδετικού Αγωγού Ελλάδας – Βουλγαρίας (IGB) (ο αγωγός IGB σήμερα υπολειτουργεί διότι είναι ακριβότερος από την παλιά διαδρομή Σιδηρόκαστρο-Κούλατα).
- Ο αγωγός **Νέα Μεσήμβρια – Ευζώνων/Γευγελή** (€92 εκ.), για την ασφάλεια εφοδιασμού της Βόρειας Μακεδονίας.
- Οι σταθμοί συμπίεσης σε **Κομοτηνή** (€12 εκ.), **Αμπελιά** (€74 εκ.) και **Νέα Μεσήμβρια** (€48 εκ.).

Αν και η προοπτική διαμετακόμισης φυσικού αερίου προς γειτονικές χώρες είναι θετική, θεωρούμε ότι το κόστος αυτών των επενδύσεων θα πρέπει:

- Να μειωθεί στο απολύτως απαραίτητο με βάση το αναμενόμενο επίπεδο εξαγωγών και τις οικονομικότερες διασυνδιαστικές διασυνδέσεις
- Να κατανέμεται ισομερώς μεταξύ του ΔΕΣΦΑ και των διαχειριστών γειτονικών χωρών.
- Να μην επιβαρύνει αποκλειστικά τους Έλληνες καταναλωτές, καθώς τα έργα εξυπηρετούν πρωτίστως την ασφάλεια εφοδιασμού άλλων χωρών.

Γ. Πρόταση για τη δημιουργία νέας πύλης LNG

Υπό το πρίσμα της διακοπής του ρωσικού αερίου μέσω Ουκρανίας (**180 TWh/έτος έλλειμμα ή 15 TWh το μήνα ή 3-4 νέα FSRUs**) και με στόχο την ενίσχυση της ασφάλειας εφοδιασμού της Ευρώπης, δημιουργείται η ανάγκη για τη δημιουργία μίας πύλης εισόδου LNG στην Ελλάδα για την Ευρωπαϊκή Ένωση. Το FSRU της **DIORIGA GAS** μπορεί να διαδραματίσει ουσιαστικό ρόλο τόσο για την εγχώρια όσο και για την ευρωπαϊκή ενεργειακή ασφάλεια εξασφαλίζοντάς την.

Η δημιουργία μίας δεύτερης πύλης εισόδου στο νότιο άκρο του ΕΣΦΑ αποτελεί τη μόνη λύση για:

- **Την ενίσχυση της ασφάλειας εφοδιασμού στην Ελλάδα.**
- **Την επαύξηση των δυνατοτήτων περαιτέρω εξαγωγών χωρίς μεγάλες επενδύσεις σε αγωγούς και σταθμούς συμπίεσης**

Μην ξεχνάμε ότι σε περίπτωση διακοπής τροφοδοσίας από τον Turkstream, **η Ελλάδα θα πρέπει να εξασφαλίσει 36-38 TWh/year (Η Ρεβουθούσα το 2024 εισήγαγε 18 TWhs και το 2023 28 TWhs)**. Επομένως η λειτουργία μόνο της Ρεβουθούσας δεν αρκεί, και είναι εύλογο το ερώτημα αν είναι σε θέση εκεί που βρίσκεται με τις υπάρχουσες διασυνδέσεις, το FSRU Αλεξανδρούπολης να καλύψει το έλλειμμα των ρωσικών ροών από μόνο του ή χρειάζεται και νέο τέρμιναλ που να εξασφαλίζει την αυξημένη ελληνική ζήτηση σε ΥΦΑ;

Δ. Ελλείψεις στον σχεδιασμό για δικαιώματα εισαγωγής

Σε αντίθεση με τα εξαγωγικά έργα, το προτεινόμενο πρόγραμμα δεν εξασφαλίζει στους Έλληνες χρήστες αντίστοιχα δικαιώματα εισαγωγής από τα γειτονικά συστήματα. Συγκεκριμένα:

- Για την προσθήκη ευελιξίας και ανταγωνιστικής προμήθειας αερίου είναι επιτακτικό, να περιλαμβάνεται η πρόβλεψη για εισαγωγές από το σημείο διασύνδεσης **Κήποι** με την Τουρκία. Τεχνικά υπάρχει τέτοια δυνατότητα, και δεν διατίθεται αυτή η δυναμικότητα μόνο λόγω έλλειψης Συμφωνίας Διασύνδεσης μεταξύ των διαχειριστών.
- Ο αγωγός προς Βόρεια Μακεδονία δεν έχει δυνατότητα αντίστροφης ροής προς την Ελλάδα.

- Δεν έχει προβλεφθεί απευθείας αντίστροφη ροή φυσικού αερίου από τον αγωγό IGB στο ΕΣΦΑ, χωρίς τη διαμεσολάβηση του αγωγού TAP, ο οποίος χαρακτηρίζεται από υψηλά κόστη.
- Παρατηρείται συμφόρηση στη διασύνδεση Ελλάδας/Βουλγαρίας στο σημείο Kulata/Σιδιηρόκαστρο, όπου η εισαγωγική δυναμικότητα έχει δεσμευθεί έως το 2030 κυρίως από τη Gazprom.
- Είναι αναγκαίο οι ταρίφες του αγωγού για εξαγωγές να είναι μεγαλύτερες από αυτές των εισαγωγών, μέτρο απαραίτητο και υπέρ της εσωτερικής ασφάλειας εφοδιασμού και ανταγωνιστικότητα στην ελληνική οικονομία.

Προτεινόμενα Μέτρα

- 1. Άμεση υποστήριξη της DIORIGA GAS:** Ζητάμε ίση μεταχείριση και απρόσκοπτη πρόσβαση στο δίκτυο του ΕΣΦΑ. Σε αντίθεση με την υλοποίηση του συνόλου των υπέρμετρων έργων στο προτεινόμενο δεκαετές του ΔΕΣΦΑ, η χρηματοδότηση με (€179 εκ.) της DIORIGA GAS θα εξασφαλίσει την υλοποίηση ενός FSRU τόσο για την εγχώρια όσο και για την ευρωπαϊκή ενεργειακή ασφάλεια. Με τον τρόπο αυτό το συνολικό επενδυτικό κόστος για υποδομές φυσικού αερίου στα επόμενα έτη θα ανέλθει στα €0,88 δις. (0,7δισ ΔΕΣΦΑ και 0,17δισ ΔΙΩΡΥΓΑ) και όχι τα €1,3 δις. του προτεινόμενου προϋπολογισμού του ΔΕΣΦΑ.
- 2. Χρηματοδότηση εξαγωγικών έργων και μείωση δαπάνης:** Η συνολική δαπάνη για το ελληνικό σύστημα πρέπει να μειωθεί από €1,3 δις. σε €0,6 – €0,7 δις., περιορίζοντας την επιβάρυνση των Ελλήνων καταναλωτών και την ανταγωνιστικότητα της Ελλάδος στον «Κάθετο Διάδρομο». Το κόστος των εξαγωγικών έργων, όπως ο αγωγός Καρπερή – Κομοτηνή (€316 εκ.) και Νέα Μεσημβρία – Ευζώνων/Γευγελή (€92 εκ.), πρέπει να επιμεριστεί και στους διαχειριστές των γειτονικών χωρών. Παράλληλα, απαιτείται εξασφάλιση ευρωπαϊκών χρηματοδοτήσεων, όπως τα €420 εκ. που λαμβάνει η Βουλγαρία για τον «Κάθετο Διάδρομο».
- 3. Άνοιγμα σημείου εισόδου στους κήπους:** το μέτρο αυτό θα βοηθήσει άμεσα την οικονομία ως μια ενναλακτική ανταγωνιστική προμήθεια.
- 4. Αξιολόγηση επενδύσεων από ανεξάρτητο μελετητή:** Προτείνουμε τη ανάθεση από την ΡΑΕ σε ανεξάρτητο μελετητή της αξιολόγησης των επενδύσεων (σκοπός και προτεινόμενο κόστος) και τη βέλτιστη επίλυση της συμφόρησης στα Σημεία Διασύνδεσης.

Με εκτίμηση,
Για τη ΔΙΩΡΥΓΑ GAS Α.Ε.

Ιωάννης Κιούφης

Πρόεδρος & Διευθύνων Σύμβουλος

**IOANNIS
KIOUFIS**

Digitally signed
by IOANNIS
KIOUFIS
Date: 2025.01.17
16:06:52 +02'00'